



КРИСЬ-ПУГАЧ **Анатолій Павлович**

У вересні цього року виповнилося 75 років від дня народження відомого вченого, організатора охорони здоров'я, провідного фахівця дитячої ортопедії та травматології, доктора медичних наук, професора Анатолія Павловича Крись-Пугача.

Анатолій Павлович народився 24 вересня 1936 р. в с. Прислуч Полонського району Хмельницької області в сім'ї хліборобів.

У 1944 р. його батько загинув у боях під Проскурівом. Мати залишилася з трьома малолітніми дітьми. Тяжке повоєнне лихоліття змусило хлопчика взяти на себе батькові обов'язки в домашньому господарстві та поєднувати їх з навчанням.

Після семирічної школи у 1950 р. був зарахований до Житомирської фельдшерсько-акушерської школи (нині — Житомирський медичний коледж), після закінчення якої з відзнакою Анатолій Павлович у 1954 р. без екзаменів був зарахований студентом до Вінницького медінституту ім. М.І. Пирогова, де за відмінне навчання та активну громадську діяльність (був секретарем комсомольського бюро курсу, членом комсомольського комітету інституту) був удостоєний персональної (Сталінської) стипендії, яка дозволила матеріально допомогти матері та молодшим сестрам. Інститут теж закінчив з відзнакою у 1960 р. та був зарахований до аспірантури на кафедру анатомії Вінницького медінституту. Згодом працював заступником головного лікаря і травматологом Гайсинської центральної районної лікарні Вінницької області (1963–1965 рр.).

З 1965 р. творча, науково-практична та громадська діяльність А.П. Крись-Пугача пов'язана з Українським НДІ травматології та ортопедії. Особиста організованість, внутрішня дисциплінованість, надзвичайна працездатність дозволили йому пройти нелегкий шлях від клінічного ординатора, молодшого та старшого наукового співробітника, ученого секретаря

інституту до керівника клініки травматології та ортопедії дитячого й підліткового віку, яку він очолював у 1981–2006 рр., де й дотепер продовжує працювати науковим консультантом.

Анатолій Павлович захистив кандидатську дисертацію на тему “Про формування кісткових структур довгих трубчастих кісток верхньої кінцівки та значення їх деяких особливостей у травматологічній практиці” (1966 р.), а в 1978 р. — докторську на тему “Деформуючий кокс артроз у дітей та підлітків”, у 1992 р. отримав звання професора.

Результатом наукових досліджень стала розробка та впровадження у клінічну практику концепції профілактики дитячого травматизму та експертизи дитячої інвалідності, удосконалення методів лікування переломів кісток та осьових деформацій верхніх та нижніх кінцівок уродженої та набутої етіології, ниркової остеодистрофії, фіброзної дисплазії, солітарних та аневризмальних кісткових кист тощо.

Під керівництвом Анатолія Павловича вивчали вплив несприятливих екологічних факторів довкілля на виникнення й перебіг вроджених і набутих захворювань опорно-рухової системи, дегенеративно-дистрофічні ураження суглобів у дітей та підлітків, системні диспластичні та пухлиноподібні захворювання кісток, пологові ушкодження немовлят тощо.

Вперше на теренах СНД порушив проблему остеопенії та остеопорозу у дітей, обґрунтував принципи діагностики та схеми профілактики порушень структурно-функціонального стану кісткової тканини.

А. П. Крись-Пугач був піонером застосування при пухлиноподібних диспластичних ураженнях та доброякісних пухлинах керамічного гідроксиапатиту для пластики післяопераційних дефектів кісток.

Анатолій Павлович — ініціатор створення Українського центру ортопедії та травматології дитячого й під-

літкового віку, під його керівництвом в Україні створено лабораторію ультразвукового обстеження, впроваджено неінвазивний метод ранньої діагностики дисплазії кульшового суглоба.

Протягом 20 років А.П. Крись-Пугач проводив велику громадську роботу як головний дитячий ортопед-травматолог МОЗ України та приділяв велику увагу організації вдосконалення дитячої ортопедо-травматологічної служби, підготовці кадрів та впровадженню новітніх наукових розробок у практичну діяльність.

Анатолій Павлович ініціював організацію бригадних виїздів інститутських фахівців з дитячої ортопедії до обласних центрів де проводилися науково-практичні конференції з актуальних питань раннього виявлення уроджених та набутих захворювань опорно-рухового апарату у дітей. Зокрема, зверталася увага на профілактику та лікування пологового паралічу верхньої кінцівки. До участі у таких конференціях, окрім ортопедів-травматологів, запрошували акушерів, невропатологів, педіатрів, дитячих хірургів.

А.П. Крись-Пугач — автор понад 560 наукових праць, зокрема 8 монографій, 14 методичних рекомендацій; має 12 авторських свідоцтв, 6 патентів України. Під його керівництвом виконано та захищено 6 докторських та 24 кандидатських дисертації.

Під час своєї практичної діяльності А.П. Крись-Пугач прооперував понад три тисячі дітей та підлітків з важкими ураженнями опорно-рухової системи. У 1995 р. Указом Президента України А.П. Крись-Пугач удостоєний почесного звання “Заслужений лікар України”.

Анатолій Павлович входить до редакційних колегій журналів “Ортопедия, травматология и протезирование”, “Вісник ортопедії, травматології та протезування”, “Дитяча хірургія”, “Травма”. Багато років він був експертом ВАК України, членом президії правління Всеукраїнського наукового товариства ортопедів-травматологів, входив до атестаційної комісії МОЗ України, був науковим експертом Вченої ради МОЗ України, членом Міжнародного товариства ортопедів-травматологів (SICOT), членом Американської академії ортопедів-хірургів. Він брав активну участь у роботі конференцій у Берліні, Дрездені, Лейпцигу, Грайсвальді, Мюнхені, був учасником американської академії хірургів-ортопедів (Сан-Франциско) та конгресу SICOT (Париж).

У свої 75 років А.П. Крись-Пугач повний сил та енергії, продовжує активно працювати, навчає та передає свій величезний життєвий досвід новому поколінню ортопедів-травматологів.

Колеги, друзі та пацієнти щиро поздоровляють Анатолія Павловича з ювілеєм, бажають міцного здоров'я й подальших успіхів на благо народу України.

Колектив ДУ “Інститут травматології та ортопедії АМН України”

Правління ВГО “Української асоціації ортопедів-травматологів”

Правління Київської асоціації ортопедів-травматологів

Редакція журналу “Вісник ортопедії, травматології та протезування”